

Capitolul 1

Adevărul este că Jim n-ar fi ajuns să pună piciorul la Thursgood în viața vieților lui dacă bătrânul maior Dover n-ar fi murit subit la cursele de la Taunton. Sosi la mijlocul trimestrului, fără vreo întrevvedere prealabilă, pe la sfârșitul lui mai – deși, dacă te luai după vreme, n-ai fi zis că era așa – trimis de către una dintre cele mai eficiente agenții de plasare, specializată în furnizarea de suplinitori pentru școlile particulare, ca să-i țină orele bătrânului Dover, până s-o găsi cineva mai potrivit. „Un lingvist“, anunță Thursgood în cancelarie, „o măsură temporară“, spuse el, dându-și la o parte cârlionțul de pe frunte, cu un gest ca de autoapărare. „Priddo“. Începu să silabisească: „P-R-I-D – franceza nu era marea specialitate a lui Thursgood, așa că trase cu ochiul la biletul din mână – E-A-U-X, pe numele mic James. Cred c-o să ne descurcăm cu el foarte bine până-n iulie.“ Profesorilor nu le-a fost greu să le cadă fisa. Jim Prideaux era un biet inocent din tagma profesorală. Apartinea aceleiași categorii ca vai de lume, precum fie-iertata doamnă Loveday, care avea și ea o haină de astrahan și fusese considerată drept o mică zeiță până în ziua în care a semnat cecuri fără acoperire, sau domnul Maltby, dispărut și el de pe lumea asta, pianistul pe care poliția îl chemase în plină repetiție a corului, să o ajute la o anchetă, și care, din câte se știa, o ajuta și astăzi, pentru că

geamantanul lui Maltby zăcea încă în pivniță, în așteptarea unor instrucțiuni. Mai mulți colegi, dar mai ales Marjoribanks, erau de părere să se deschidă geamantanul. Conținea, după spusele lor, celebre comori dispărute: fotografia în ramă de argint a mamei libaneze a lui Aprahamian, de pildă; sau bri-ceagul elvețian de tip militar al lui Best-Ingram și ceasul in-tendentei. Dar Thursgood rămânea stană de piatră la toate insistențele lor. Trecuseră doar cinci ani de când moștenise școala de la tatăl său, dar aceștia îl învățaseră că sunt unele lucruri care era mai bine să rămână sub cheie.

Jim Prideaux sosi într-o vineri, pe o ploaie torențială. Ploaia se rostogolea în valuri, ca fumul unei canonade, de-a-supra vâlculelor pământii de la Quantocks, apoi mătura tere-nurile goale de crichet, pentru a se lovi de gresia bătrânelor fațade măcinată de vreme. Ajunse imediat după prânz, la volanul unui Alvis vechi, roșu, târând după el o rulotă de oca-zie, care fusese cândva albastră. Orele timpurii ale după-amie-zii erau liniștite la Colegiul Thursgood, un scurt armistițiu în bătaia fără răgaz a fiecărei zile de școală. Băieții erau trimiși în dormitoare să se odihnească, iar profesorii se strâneau în cancelarie la o cafeluță, citind ziarele sau corectând temele elevilor. Thursgood îi citea un roman mamei sale. Așa se face că, din toată lumea aia, doar micuțul Bill Roach îl zări, de fapt, pe Jim venind, văzu aburii care ieșeau de sub capota mașinii, care de-abia se mai târa de-a lungul aleii de pie-triș, cu ștergătoarele funcționând cu maximă viteză și cu re-morca hurducând în urma ei prin băltoace.

Pe atunci, Roach era încă un nou-venit, socotit cam pros-tănac, dacă nu chiar tâmpit. Thursgood reprezenta a doua școală particulară la care ajunsese în două trimestre. Era un rotofei astmatic, care-și petrecea grosul orelor de odihnă în genunchi, la capul patului, uitându-se pe fereastră. Maică-sa traia pe picior mare la Bath și, după părerea tuturor, taică-său

era cel mai bogat dintre toți părinții copiilor din școală, o distincție care-l costa cam scump pe fiu-său. Provenind dintr-un cămin destrămat, Roach era un observator înnăscut. Văzu că Jim nu se oprise în fața clădirii școlii, ci luase curba spre grajduri. Știa deja locurile. Roach își spuse mai târziu că făcuse probabil o vizită de recunoaștere în prealabil sau că studiasse planurile. Nu se oprise nici atunci când ajunsese în curte, ci o luase drept spre peluză, cu aceeași viteză, fără să pună frână. Trecu peste movilă și se îndreptă direct spre Groapă, unde se făcu nevăzut. Roach aproape că se aștepta să vadă remorca în echer pe margine, atâta gonea de repede Jim, însă numai fundul se ridică puțin și dispăru ca un iepure uriaș în vizuină lui.

Groapa ține de folclorul Colegiului Thursgood. Se afla într-o parte a unui teren viran, între livadă, magazia de fructe și grajduri. Dacă te uiți mai bine, nu e decât o denivelare, acoperită cu iarbă, cu movile înspre partea de nord, fiecare de înălțimea unui băiețel, presărate cu tufișuri, care vara de-vin buretoase. Movilele acestea făceau din Groapă un loc de joacă preferat și îi creaseră și o legendă, care diferea în func-ție de imaginația fiecărei generații de elevi. Într-un an se spusese că ar fi urmele unei mine de argint de suprafață și se puseseră cu râvnă pe săpat în căutarea comorii. Într-un alt an, se spusese că ar fi un fort romano-britanic și atunci se du-seseră batalii cu bețe și gogoloaie de argilă. Pentru alții, Groapa este craterul lăsat de o bombă în timpul războiului, iar movilele sunt trupuri șezânde îngropate de suflu. Adevă-rul este mult mai simplu. Cu șase ani în urmă, doar cu puțin timp înainte de a fi fugit pe nepusă masă cu o recepționeră de la hotelul Castle, tatăl lui Thursgood lansase un apel pentru construirea unei piscine și-i convinsese pe elevi să sape o groapă mare, mai adâncă la unul din capete. Dar banii care in-trau n-ajungeau niciodată să susțină pe deplin acest ambițios

proiect, așa că se risipiseră pe alte chestii, ca, de pildă, cumpărarea unui proiector pentru cursurile de istoria artei sau un plan de cultivare a ciupercilor în pivnițele școlii. Ba chiar, spuneau gurile rele, și pentru a umple puținel buzunarele unor anume amanți clandestini, atunci când, în cele din urmă, își luase valeda în Germania, țara de baștină a demoazelei.

Jim habar nu avea de toate acestea. Nu este mai puțin adevărat că norocul făcuse să aleagă acel colțișor al Colegiului Thursgood, care în ochii lui Roach era înzestrat cu puteri supranaturale.

Roach mai aștepta la fereastră, dar nu mai văzu nimic. Atât Alvisul, cât și remorca îi dispăruseră din câmpul vizual și, dacă n-ar fi fost urmele ude și roșietice de pe iarbă, s-ar fi putut întreba dacă nu cumva totul nu fusese decât un vis. Dar urmele erau reale, așa că, de îndată ce a sunat clopoțelul, anunțând reînceperea orelor, își trase cizmele de cauciuc și-și târi picioarele prin ploaie până-n buza Gropii, uitându-se în jos cu atenție: îl văzu acolo pe Jim, într-un impermeabil soldătesc, cu o pălărie nemaipomenită, precum acelea de safari, însă păroasă, cu boruri largi, ridicate în sus pe părți, de parc-ar fi fost un pirat, cu apa șiroind ca dintr-un jgheab.

Alvisul se afla în curtea grajdurilor. Roach n-avea să știe niciodată cum îl scosese Jim din Groapă. Remorca însă era acolo unde ar fi trebuit să fie partea mai adâncă a bazinului, proptită cu cărămizi roase de intemperii, iar Jim stătea pe trepte și bea dintr-un pahar de plastic verde, frecându-și umărul, ca și cum se lovise de ceva, cu apa șiroindu-i din pălărie. Pălăria se ridică și Roach se trezi uitându-se la o față roșie, de-a dreptul crâncenă, căreia umbra lăsată de borul pălăriei și mustața neagră, pe care ploaia o făcea să arate ca doi colți de mistreț, îi dădeau un aer și mai înspăimântător. Restul feței îi era brăzdat de riduri atât de adânci și de întortocheate, încât Roach trase concluzia, într-un nou acces de

genială imaginație, că Jim suferise odinioară foarte tare de foame într-o țară tropicală și că se mai întremase între timp. Își mai ținea încă brațul stâng peste piept și umărul drept puțin ridicat. Dar întregul său corp ciudat înțepenise și arăta ca un animal încremenit în natură. „Un cerb, se gândi Roach, într-un elan de entuziasm, o creatură nobilă.“

– Cine naiba ești? îl întreabă o voce militărească.

– Roach, domnule! Sunt un nou-venit.

Pentru o clipă, fața cărămizie îl scrută pe Roach de sub umbra pălăriei. Apoi, spre marea ușurare a băiatului, fața i se destinsese într-un zâmbet larg, descoperind niște dinți de un alb strălucitor; mâna stângă, crispată încă pe umărul drept, reluă masajul ușor, în timp ce tipul mai trase o dușcă zdăvăvă din paharul de plastic.

– Zici că ești nou, ai? repetă Jim, cu nasul în pahar, zâmbind mai departe. Păi se vede de la o poștă, pe cuvântul meu!

Ridicându-se și întorcându-și spre Roach spatele adus, Jim se apucă – cel puțin, așa se părea – să examineze în amănunțime cele patru proptele ale remorcii, să facă o verificare serioasă, în timpul căreia a încercat de mai multe ori suspensia, dând din capul acoperit cu pălăria aia ciudată, și a controlat așezarea cărămizilor ici-colo, privindu-le din toate unghiurile. Ploaia de primăvară răpăia în tot timpul asta pe impermeabil, pe pălăria și pe acoperișul bătrânei rulote. Roach observă că, de-a lungul tuturor acestor manevre, umărul drept al lui Jim nu se mișcase absolut deloc și stătuse înțepenit lângă gât, ca un bolovan sub impermeabil. Asta-l făcu să se întrebe dacă Jim n-o fi vreun cocoșat uriaș și dacă toate coașele erau atât de dureroase precum aceea a lui Jim. Mai observă că, în general, fapt ce trebuia reținut, persoanele care suferă de spate fac pași mari, ceva ce ține de echilibru.

– Nou-venit, ai? Ei bine, *eu nu sunt*, eu nu sunt nou-venit, continuă Jim, pe un ton mult mai prietenos, tot trăgând

de unul din picioarele rulotei. Sunt din cei bătrâni. Tot atât de bătrân ca și Rip Van Winkle, dacă vrei să știi. Chiar mai bătrân. Ai prieteni?

– Nu, domnule, spuse simplu Roach, cu tonul ăla indifereent folosit întotdeauna de elevi când spun „nu“, lăsând pe seama celor care-i întreabă toate răspunsurile afirmative.

Dar Jim nu-i răspunse nimic, așa că Roach simți cum îl cuprinde dintr-odată un simțământ ciudat de apropiere și de speranță.

– Mă numesc Bill, zise el. Sunt botezat Bill, dar domnul Thursgood îmi spune William.

– Bill zici. Neplătitul Bill?¹ Ți-a mai zis cineva așa vreodată?

– Nu, domnule.

– Frumos nume, oricum.

– Da, domnule.

– Am cunoscut o mulțime de Bill. Toți niște tipi grozavi.

Cu aceasta, s-ar putea spune că se încheiaseră prezentările. Jim nu-i spuse lui Roach să plece, așa că acesta rămase pe marginea Gropii, privind în jos prin lentilele ochelarilor siroind de ploaie. Constată cu stupeoare că Jim șterpelișe cărămizile care înconjurau stratul de castraveți. Unele dintre ele nu erau prea bine fixate, iar Jim trebuie să le fi dislocat și mai mult. Lui Roach i se păruse de-a dreptul fantastic ca o persoană abia sosită la Thursgood să aibă atâta sânge rece încât să șterpelească din materialele școlii pentru propria sa folosință, iar admirația lui se dublă de-a dreptul când văzu că Jim legase un furtun la hidrant ca să-și facă rost de apă, întrucât acest robinet era obiectul unei dispoziții speciale: oricine-l atingea, risca o ciomăgeală.

¹ În original. *Unpaid Bill* – joc de cuvinte; *bill* = factură (n.tr.)

– Auzi, măi Bill! Nu ai cumva, din întâmplare, vreo bilă la tine?

– O... ce, domnule? întrebă Bill, pipăindu-și buzunarele zăpăcit.

– Bilă, băiețică. O bilă de sticlă, o biluța. Nu mai jucați bile? Pe vremea mea, jucam.

Roach n-avea nici o bilă, dar Aprahamian avea o colecție întreagă pe care i-o expediaseră de la Beirut. Lui Roach îi trebuiră vreo cincizeci de secunde să zboare până la școală și să facă rost de o bilă, în schimbul unor promisiuni din cele mai trăznite, și să se întoarcă cu suflul la gură la Groapa. Ajuns acolo avu o ezitare, pentru că, după mintea lui, Groapa devenise domeniul lui Jim și Roach avea nevoie de aprobarea acestuia ca să coboare. Dar Jim dispăruse în rulotă; așa că, după ce așteptă o clipă, Roach coborî cu grijă panta și îi întinse bila prin ușa deschisă. Jim nu-l zări imediat. Sorbea cu înghițituri mici din pahar și se uita pe fereastră la norii negri care se învâltuceau deasupra regiunii. Roach observă că, de fapt, lui Jim îi venea greu să bea, pentru că nu putea înghiți stând drept, fiind nevoit să-și lase trupul deșelat pe spate, pentru a găsi unghiul nimerit. Ploaia se porni din nou cu și mai mare violență, răpăind pe rulotă de parcă ar fi lovit-o cu pietricele.

– Domnule, spuse Roach, dar Jim rămase nemișcat.

– Necazul cu Alvisul ăsta este că-i lipsesc blestematele alea de arcuri, spuse Jim în cele din urmă, mai mult către fereastră decât către vizitatorul său. Conduci ca și când ai fi cu fundul direct pe caldarâm, înțelegi? Te schilodește, nu alta, oricine ai fi.

Lăsându-se pe spate, mai trase o dușcă.

– Da, domnule, spuse Roach, foarte surprins că Jim putea presupune că e și el șofer.

Jim își scosesese pălăria. Paru-i roșcat era tuns scurt, ici-colo cu porțiuni în care se vedea că foarfeca intrase mai mult. Porțiunile astea se vedeau mai ales pe o parte și Roach își zise în sinea sa că Jim se tunsese singur cu mâna cea zdravă, așa că arăta și mai strâmb.

– V-am adus o bilă, spuse Roach.

– Frumos din partea ta. Mulțumesc, bătrâne!

Luă bila, o jucă în palma sa aspră, plină de praf, iar Roach își dădu seama pe loc că era foarte îndemânat, că era genul de om care se înțelegea de minune cu sculele și cu lucrurile în general.

– Nu stă bine, măi Bill, îi spuse el, cu ochii la bilă. Stă câș. Ca și mine. Uite.

Se întoarse spre fereastra mai mare ca să-i arate că așa era. La bază avea o bară de aluminiu, pusă acolo ca să strângă condensul. Așezând bila în șanțul barei, Jim o urmări cum se rostogolește către celălalt capăt, până căzu pe podea.

– E câș, repetă el. Trage puțin spre spate. Nu ține, nu-i așa? Ei, ei, unde te-ai băgat, bestie mică?

După părerea lui Roach, care se aplecase să caute bila, rulota nu era prea primitoare. Ar fi putut fi a oricui, deși era de o curățenie exemplară. O canapea, un scaun de bucătărie, o plită de voiaj și o butelie de aragaz. „Nici măcar poza nevastă-sii“, gândi Roach, care în afară de domnul Thursgood nu mai cunoscuse un alt holtei. Singurele lucruri personale pe care le putu remarca erau un sac de voiaj din pânză, din acelea strânse la capăt cu șnur, atârnat de ușă, o trusă de cusut, pusă cu grijă lângă canapea, și un duș improvizat dintr-o cutie metalică de biscuiți, sudată bine de tavan. Iar pe masă, o sticlă cu o băutură incoloră, gin sau votcă, era clar, pentru că așa ceva bea și taică-său, când se ducea Roach pe la el, la sfârșit de săptămână, în timpul vacanței.

– Est-vest pare-n regulă, dar nord-sud este câș, mai mult ca sigur, declară Jim, controlând celălalt pervaz al ferestrei. La ce te pricepi tu, Bill?

– Nu știi, domnule, spuse el bătos.

– Trebuie să fii și tu bun la ceva, fiecare-i bun la ceva. Cum stai cu fotbalul? Ești bun la fotbal, Bill?

– Nu, domnule, răspunse Roach.

– Oi fi vreun tocilar, atunci? îl întreba nepăsător Jim, așezându-se pe pat gemând ușor și mai luând o gură din pahar. N-ai față de tocilar, îți spun eu, adăugă el amabil. Cu toate că ești un singuratic.

– Nu știi, repetă Roach, și făcu o jumătate de pas înapoi spre ușă.

– Și atunci la ce ești tare? Mai sorbi o dată prelung. Trebuie să fii și tu tare la ceva, Bill, fiecare om este. Eu plesneam grozav cu piatra luciul apei. Hai noroc!

Nu era tocmai întrebarea cea mai potrivită să i se pună lui Roach, căci tocmai chestia asta îl muncea și pe el mai tot timpul cât stătea de veghe. Într-adevăr, ajunsese de curând să se îndoiască dacă avea măcar cel mai mic rost pe pământ. Nici la muncă, nici la joacă nu se simțea la înălțime; până și treburile obișnuite de școală, cum erau făcutul patului și aranjatul hainelor, păreau să-l depășească. Era lipsit până și de smerenie, i-o spusese bătrâna doamnă Thursgood, pentru că se strâmba prea mult în biserică. Își reproșa din suflet aceste defecte, dar cel mai mult se simțea vinovat pentru despărțirea părinților săi, pe care ar fi trebuit s-o presimtă și să facă ceva ca să nu se întâmple. Se întreba chiar dacă nu era direct răspunzător, dacă, de pildă, nu era el cumva deosebit de rău sau de leneș, sau vreo sămânță de discordie, și dacă nu cumva, din cauza caracterului său imposibil, provocase ruptura în familie. La școala la care fusese înainte încercase să arate acest lucru, urlând și simulând crize de paralizie